

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

T/13215. számú

törvényjavaslat

a Nemzeti Emlékezet Bizottságáról

Előadó: Dr. Navracsics Tibor
közigazgatási és igazságügyi
miniszter

2013. november

2013. évi ... törvény
a Nemzeti Emlékezet Bizottságáról

Az Országgyűlés a kommunista diktatúrával kapcsolatos emlékezet állami megőrzése és a kommunista diktatúra hatalmi működésének feltárása, a kommunista hatalombirtokosok előjogainak lebontása és a még köztünk élő bűnösök felelősségre vonása érdekében az Alaptörvény végrehajtására az Alaptörvény *U) cikk* (3) bekezdése alapján a következő törvényt alkotja:

I. Fejezet

Általános rendelkezések

1. A Nemzeti Emlékezet Bizottsága jogállása és hatásköre

1. §

(1) A Nemzeti Emlékezet Bizottsága (a továbbiakban: Bizottság) a kommunista diktatúrával kapcsolatos állami emlékezet megőrzésével, valamint a diktatúra hatalmi működésének feltárásával foglalkozó testület. A Bizottság jogállását és hatáskörét az Alaptörvény és e törvény határozza meg.

(2) A Bizottság tevékenysége során minden más szervezettől független.

(3) A Bizottság általános hatáskörrel ellátja a kommunista diktatúrák hatalmi működésének, a hatalmat birtokló személyek és szervezetek szerepének feltárását, és tevékenysége eredményeit átfogó jelentésben, valamint további dokumentumokban közzéteszi.

(4) A Bizottság tagjainak javaslatára önállóan, valamint az Országgyűlés kérésére megállapításokat, jogalkotási javaslatokat tesz, jelentéseket készít, amelyekkel elősegíti a kommunizmus bűneinek feltárását, ezáltal pedig a demokratikus jogállamiság kiteljesedését.

(5) A Bizottság kutatásai alapján a büntetőjogilag felelősnek tartott személyekkel szemben büntetőeljárás lefolytatását kezdeményezheti a legfőbb ügyésznél.

(6) A Bizottság az Alaptörvény *U) cikk* (3) bekezdése alapján kutatással alátámasztott átfogó jelentésben meghatározza és közzéteszi különösen, hogy mely szerepek, megbízatások, foglalkozások, tisztségek betöltése minősül kommunista hatalombirtoklásnak és mely szervezetek minősülnek kommunista hatalombirtokosnak. A jelentés bíróság vagy más hatóság előtt önálló jogorvoslattal nem támadható meg.

(7) A Bizottságnak az Alaptörvény *U) cikk* (4) bekezdése alapján közzétett tényállításai bíróság vagy más hatóság előtt önálló jogorvoslattal nem támadhatók meg.

2. §

(1) A Bizottság a központi költségvetés szerkezetében önálló fejezet. A Bizottság költségvetését úgy kell megállapítani, hogy az ne legyen kevesebb az előző évi központi költségvetésben megállapított összegnél.

(2) A Bizottság részére e törvényben foglaltakon túlmenően további feladatot törvény csak úgy állapíthat meg, hogy a feladatellátáshoz szükséges pénzügyi fedezetet egyidejűleg biztosítja.

3. §

A Bizottság székhelye Budapest.

2. A Nemzeti Emlékezet Bizottsága elnökének és tagjainak jogállása

4. §

A Bizottságnak öt tagja van. A Bizottság az elnökből, az elnökhelyettesből, a választott és a megbízott tagokból áll.

5. §

A Bizottság tagjai függetlenek, csak az Alaptörvénynek és a törvényeknek vannak alárendelve.

6. §

(1) A Bizottság tagjává válhat – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – minden olyan büntetlen előéletű és az országgyűlési képviselők választásán választható magyar állampolgár, aki

a) jogi vagy osztatlan illetve mesterképzésben szerzett társadalomtudományi felsőfokú végzettséggel rendelkezik, és

b) kiemelkedő tudású elméleti szakember, aki legalább öt éves, jogi vagy társadalomtudományi szakterületen folytatott gyakorlattal rendelkezik, melyet olyan munkakörben végzett, amely betöltésének feltétele a jogi vagy társadalomtudományi felsőfokú végzettség.

(2) A Bizottságnak nem lehet tagja, aki 1972. február 14-e előtt született.

7. §

(1) A Bizottság választott tagjainak és elnökének megbízási ideje kilenc év. A Bizottság elnökét és két tagját az Országgyűlés a jelenlévő képviselők kétharmadának szavazatával választja meg.

(2) A Bizottság tagja és elnöke tisztségében egyszer választható újra vagy bízható meg.

(3) A Bizottság választott tagjaira és elnökére

a) legfeljebb hatvan, de legkésőbb harminc nappal a tagok megbízatása időtartamának letelte előtt,

b) az *a)* pontban nem említett esetekben a megbízatás megszűnéséről való tudomásszerzéstől számított harminc napon belül,

az országgyűlési képviselőcsoportok egy-egy tagjából álló eseti bizottság (a továbbiakban: jelölőbizottság) egyhangú szavazással tesz javaslatot.

(4) A jelölőbizottság tagjai minden szavazás során az őket jelölő országgyűlési képviselőcsoport létszámának megfelelő mértékű szavazattal rendelkeznek.

(5) A jelölőbizottság felállításáról szóló országgyűlési határozat rendelkezik arról, hogy mennyi idő áll az országgyűlési képviselőcsoportok rendelkezésére a jelölőbizottsági tagok jelölésére. A jelölési folyamat megkezdhető abban az esetben is, ha valamely képviselőcsoport nem jelöl tagot a jelölőbizottságba az országgyűlési határozatban meghatározott határidőn belül.

(6) Ha a jelölőbizottság a (3) bekezdés szerinti határidőn belül nem tud két tagjelöltet és elnökjelöltet javasolni, a jelölőbizottság a második jelölési körben a szavazati mérték legalább kétharmadával javasolhat jelöltet.

(7) Ha a jelölőbizottság a (3) bekezdés szerinti esetekben a második jelölési körben sem tud nyolc napon belül két jelöltet állítani, akkor a mandátuma megszűnik, és új jelölőbizottságot kell felállítani.

8. §

(1) Az Országgyűlés a Bizottság választott tagjait és elnökét a megválasztásukhoz szükséges feltételek megvizsgálását követően, a nemzetbiztonsági ellenőrzésük eredményének figyelembe vételével, az Országgyűlés kutatási és tudományos kérdésekkel foglalkozó állandó bizottsága véleményének ismeretében választja meg.

(2) A Bizottság választott tagjának és elnökének jelölt személy igazolja a megválasztásához szükséges feltételek fennállását, amely adatok nyilvánosak.

(3) A Bizottság választott tagjának és elnökének jelölt személy nemzetbiztonsági ellenőrzését az Országgyűlés elnöke kezdeményezi. A Bizottság választott tagjának és elnökének jelölt személy nemzetbiztonsági ellenőrzését az Alkotmányvédelmi Hivatal végzi.

(4) Ha az Országgyűlés a jelöltet nem választja meg, a jelölő bizottság új javaslatot tesz.

9. §

(1) A Bizottság egy-egy tagja a Magyar Tudományos Akadémia elnöke és az igazságügyért felelős miniszter megbízása alapján tölti be tisztségét. A megbízás kilenc évre szól.

(2) A Bizottság megbízott tagjának jelölt személy igazolja a megbízásához szükséges feltételek fennállását, amely adatok nyilvánosak.

(3) A Bizottság megbízott tagjának jelölt személy nemzetbiztonsági ellenőrzését az Országgyűlés elnöke kezdeményezi. A Bizottság megbízott tagjának jelölt személy nemzetbiztonsági ellenőrzését az Alkotmányvédelmi Hivatal végzi, amely az Országgyűlés elnökét, valamint az (1) bekezdés szerint a Bizottság megbízott tagja megbízására jogosult személyt értesíti a nemzetbiztonsági ellenőrzés eredményéről.

10. §

A Bizottság tagja hivatalba lépését megelőzően az Országgyűlés előtt esküt tesz.

11. §

(1) A Bizottság tagja tudományos, oktatói, művészeti, lektori, szerkesztői, valamint a jogi oltalom alá eső szellemi tevékenységen kívül más kereső tevékenységet nem folytathat.

(2) A Bizottság tagja nem lehet köztársasági elnök, a Kormány tagja, államtitkár, közigazgatási államtitkár, helyettes államtitkár, főpolgármester, főpolgármester-helyettes, polgármester, alpolgármester, megyei közgyűlés elnöke és alelnöke, országgyűlési képviselő, az Európai Parlament tagja, helyi vagy megyei önkormányzati képviselő.

(3) Ha a Bizottság tagjával kapcsolatban az (1) vagy (2) bekezdésben meghatározott összeférhetlenségi ok áll fenn, azt a hivatalba lépését követő harminc napon belül meg kell szüntetnie.

(4) Ha a Bizottság tagjával kapcsolatban tevékenysége során az (1) vagy (2) bekezdésben meghatározott összeférhetlenségi ok merül fel, azt haladéktalanul, de legkésőbb az összeférhetlenség kezdetétől számított harminc napon belül meg kell szüntetnie.

12. §

(1) A Bizottság tagja a megválasztását, megbízatását követő harminc napon belül, majd ezt követően minden évben január 31-ig, az országgyűlési képviselők vagyonynyilatkozatával azonos tartalmú vagyonynyilatkozatot tesz.

(2) A Bizottság tagja a vagyonynyilatkozatához csatolni köteles a vele közös háztartásban élő házas- vagy élettársának, gyermekeinek (a továbbiakban együtt: családtag) a Bizottság tagja vagyonynyilatkozatával azonos tartalmú vagyonynyilatkozatát.

(3) A családtag vagyonynyilatkozata kivételével a vagyonynyilatkozat nyilvános, oldalhú másolatát – a családtag személyes adatai kivételével – a főigazgató a Bizottság munkaszervezeteként működő Nemzeti Emlékezet Bizottságának Hivatala (a továbbiakban: Hivatal) honlapján haladéktalanul közzéteszi. A vagyonynyilatkozat a honlapról a Bizottság tagja megbízatásának megszűnését követő egy év elteltével távolítható el.

(4) A vagyonynyilatkozatokat a Hivatalt vezető főigazgató kezeli. A főigazgató a Bizottság volt tagjának, valamint családtagjának vagyonynyilatkozatát a Bizottság tagja megbízatásának a megszűnését követő egy évig őrzi.

13. §

A vagyonynyilatkozat-tétel elmulasztása esetén annak teljesítéséig a Bizottság tagja a tisztségéből eredő jogkörét nem gyakorolhatja, és díjazásban, valamint juttatásban nem részesülhet.

14. §

(1) A Bizottság elnöke államtitkári, a Bizottság tagja a helyettes államtitkárt megillető díjazásra és juttatásokra jogosult.

(2) A Bizottság tagja megbízatásának időtartama alatt a társadalombiztosítás ellátásaira való jogosultság szempontjából közszolgálati jogviszonyban foglalkoztatott biztosítottnak, díjazása nem önálló tevékenységből származó, járulékalapot képező jövedelemnek minősül. A Bizottság tagja megbízatásának időtartama közszolgálati jogviszonyban töltött időnek számít.

(3) A Bizottság tagjának minden naptári évben negyven munkanap szabadság jár.

15. §

A Bizottság tagja az Alaptörvényben és e törvényben meghatározott hatáskörök gyakorlása során kifejtett tevékenysége, az általa közölt tény vagy vélemény miatt bíróság vagy hatóság előtt – megbízatásának ideje alatt és azt követően – nem vonható felelősségre, e tény vagy vélemény miatt a Bizottság tagja ellen bíróság vagy hatóság előtt eljárás nem indítható. Ez a mentesség nem vonatkozik a szigorúan titkos és titkos minősítésű adattal való visszaélésre, a rágalmazásra és a becsületsértésre, valamint a Bizottság tagjának polgári jogi felelősségére.

16. §

(1) A Bizottságban betöltött tagság megszűnik
a) az öregségi nyugdíjkorhatár betöltésével,

- b)* a megbízási időtartam leteltével,
  - c)* halállal,
  - d)* lemondással,
  - e)* összeférhetlenség miatt a megbízátság megszűnésének megállapításával,
  - f)* ha a Bizottság tagja megbízátsához, megválasztásához szükséges feltételek már nem állnak fenn,
  - g)* ha a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségét szándékosan elmulasztja, vagy a vagyonyilatkozatában lényeges adatot, tényét szándékosan valótlanul közöl.
- (2) Ha a Bizottság Országgyűlés által választott tagjának tagsága az (1) bekezdés *b)* pontja alapján szűnik meg, és a megbízási időtartam leteltéig az Országgyűlés a Bizottság új tagját nem választja meg, az érintett tag megbízátsa az utódja megválasztásáig meghosszabbodik. Ha a Bizottság Országgyűlés által választott több tagjának szűnik meg egyidejűleg a megbízátsa, mint ahány tagot az Országgyűlés a határidőig választ, a fiatalabb tag megbízátsa hosszabbodik meg.
- (3) Ha a Bizottság Országgyűlés által választott több tagjának szűnik meg a megbízátsa, az Országgyűlés először a Bizottság azon tagjának utódját választja meg, akinek a megbízátsa korábban szűnt meg vagy hosszabbodott meg, illetve korábban szűnne meg.
- (4) A Bizottság Országgyűlés által választott tagja megbízátsának a megszűnését az (1) bekezdés *e)*, *f)* és *g)* pontjában meghatározott esetben az Országgyűlés összeférhetlenségi ügyekkel foglalkozó bizottságának javaslatára az Országgyűlés köteles megállapítani. Az eljárásra az országgyűlési képviselők összeférhetlenségi, vagyonyilatkozat-tételi eljárására vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.
- (5) A Bizottság nem választott tagja megbízátsának a megszűnését a (1) bekezdés *e)*, *f)* és *g)* pontjában meghatározott esetben az Országgyűlés összeférhetlenségi ügyekkel foglalkozó bizottságának javaslatára a megbízást adó, 9. § (1) bekezdése szerinti személy köteles megállapítani. Az eljárásra az országgyűlési képviselők összeférhetlenségi, vagyonyilatkozat-tételi eljárására vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

17. §

A lemondást a Bizottság tagja a Bizottság elnökével, a Bizottság elnöke az Országgyűlés elnökével vagy a megbízást adó, 9. § (1) bekezdése szerinti személlyel írásban közli. A lemondás érvényességéhez elfogadó nyilatkozat nem szükséges. A lemondást nem kell indokolni, a megbízátság a lemondás benyújtásának napjával szűnik meg.

3. A Nemzeti Emlékezet Bizottsága elnöke és elnökhelyettese

18. §

A Bizottság elnöke

- a)* összehangolja a Bizottság tevékenységét,
- b)* összehívja és vezeti a Bizottság ülését,
- c)* meghatározza a Bizottság ülésezési rendjét, napirendjét,
- d)* javaslatot tesz a Bizottság ügyrendjére,
- e)* javaslatot tesz a Bizottság tagjai által vezetett munkacsoportok összetételére,
- f)* javaslatot tesz a Bizottság és a Hivatal éves kutatási munkatervére,
- g)* képviseli a Bizottságot az Országgyűlés és más szervek előtt,
- h)* irányítja a Hivatalt,
- i)* ellátja azokat a feladatokat, amelyeket a Bizottság ügyrendje számára előír.

19. §

- (1) A Bizottság elnökének munkáját az elnökhelyettes segíti.
- (2) Az elnökhelyettest a Bizottság tagjai sorából az elnök javaslatára a Bizottság választja meg.
- (3) Az elnökhelyettes a Bizottság elnökének akadályoztatása esetén elnöki jogkörében eljárva helyettesíti őt, valamint ellátja mindazokat a feladatokat, amelyekkel az elnök megbízza. Ha a Bizottság elnökének megbízatása megszűnt, jogkörét az elnökhelyettes gyakorolja.
- (4) Az elnökhelyettes megbízatása megszűnik
  - a) a Bizottság új elnöke hivatalba lépésével,
  - b) a Bizottságban betöltött tagsága megszűnésével,
  - c) lemondással.
- (5) Az elnökhelyettes az elnökhelyettesi megbízatásról való lemondást a Bizottság elnökével írásban közli. A lemondás érvényességéhez elfogadó nyilatkozat nem szükséges. A lemondást nem kell indokolni, a megbízatás a lemondás benyújtásának napjával szűnik meg.
- (6) Az elnökhelyettesi megbízatás (4) bekezdés *a)* vagy *c)* pontja szerinti megszűnése az elnökhelyettes Bizottságban betöltött tagságát nem érinti.

II. Fejezet

A Nemzeti Emlékezet Bizottságának tevékenysége

20. §

- (1) A Bizottság az alábbi tevékenységeket folytatja az 1944. december 21. és 1990. május 2. közötti időszak átfogó elemzésével és a kommunista diktatúra működésének feltárásával összefüggésben:
  - a) tudományos kutatás,
  - b) irat, képi- és hanganyagok nyilvánosság számára való közzététele,
  - c) irat, képi- és hanganyagok digitalizálása,
  - d) ismeretterjesztés, oktatási segédanyagok kiadása,
  - e) feltárt tényadatokból és eredményekből nyilvánosság számára elérhető online adatbázis, tudásközpont és digitális archívum létrehozatala,
  - f) élő tanúk emlékeinek rögzítése,
  - g) a kommunista diktatúra felépítésével, működésével kapcsolatos vizsgálati eredményeket ágazatonként összefoglaló jelentések készítése,
  - h) a kommunista hatalom birtokosainak a diktatúra működésével összefüggő szerepükre és cselekményeikre vonatkozó személyes adatainak közzététele,
  - i) együttműködés az ügyészség kijelölt szervezeti egységeivel a kommunista diktatúra alatt elkövetett, el nem évülő bűncselekmények elkövetői körének felderítésében, összhangban a Büntető Törvénykönyv, és az emberiség elleni bűncselekmények büntetendőségéről és elévülésének kizárásáról, valamint a kommunista diktatúrában elkövetett egyes bűncselekmények üldözéséről szóló törvény rendelkezéseivel.
- (2) Az (1) bekezdés *h)* pontja alapján közzétett adatokhoz a kommunista hatalombirtokos a rá vonatkozó adatok tekintetében írásbeli megjegyzést tehet, amelyet a Bizottság az eredeti adat változatlanul hagyása mellett közzétesz.

21. §

A Bizottság elnöke a Bizottság munkájáról évenként beszámol az Országgyűlésnek.

22. §

A Bizottság az elnöke javaslatára:

- a) megalkotja ügyrendjét,
- b) meghatározza a Bizottság tagjai által vezetett munkacsoportok összetételét,
- c) meghatározza a Bizottság és a Hivatal éves kutatási munkatervét.

23. §

(1) A Bizottság tagja és elnöke a kommunista diktatúra kiépülése és működése idején, 1944. december 21. és 1990. május 2. között keletkezett és állami intézményeknél, valamint egyéb szervezeteknél őrzött minősített adatot nem tartalmazó dokumentumokba, irat, képi- és hanganyagokba korlátlanul betekinhet, azokról másolatot készíthet vagy készíttethet.

(2) A Bizottság tagja és elnöke személyi biztonsági tanúsítvány, valamint titoktartási nyilatkozat és felhasználói engedély nélkül jogosult a Bizottság feladat- és hatáskörét érintő minősített adatokat megismerni.

(3) A Hivatal főigazgatója, vezetője és kutatója a kommunista diktatúra kiépülése és működése idején, 1944. december 21. és 1990. május 2. között keletkezett és állami intézményeknél őrzött, minősített adatot nem tartalmazó anyagokba, dokumentumokba, irat, képi- és hanganyagokba korlátlanul betekinhet, azokról másolatot készíthet vagy készíttethet.

(4) A Hivatal főigazgatója, vezetője és kutatója a Bizottság feladat- és hatáskörét érintő minősített adatokat a minősített adat védelméről szóló törvény szerinti feltételekkel jogosult megismerni.

(5) A Bizottság a minősített adat minősítésének felülvizsgálata érdekében indokolt javaslatot tehet a feladat- és hatáskörrel rendelkező, minősítésre jogosult szervek felé vagy a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnökének. A javaslattétel tényét, a megkeresett szerv nevét és a megkeresés időpontját a Bizottság honlapján köteles a megkeresésétől számított 15 napon belül nyilvánosságra hozni.

(6) A Bizottság feladata éves munkatervében a tudományos kutatói munka irányának meghatározása, illetve a kutatói munka eredményeiből jelentések összeállítása, amelyek országosan és megyénként, valamint egyes ágazatonként mutatják be a kommunista hatalom döntéshozatali mechanizmusát.

(7) A Bizottság 20. § (1) bekezdés *h*) pontjában meghatározott feladata érdekében többek között vizsgálja a Munkásörség, a Dolgozó Ifjúság Szövetsége, a Kommunista Ifjúsági Szövetség, az Ifjú Gárda, a Magyar Kommunista Párt, a Szociáldemokrata Párt, a Magyar Dolgozók Pártja, a Magyar Szocialista Munkáspárt vezetőinek szerepét. A vizsgálat kiterjed továbbá az állambiztonsági szolgálatokra, a minisztertanács tagjaira, a minisztériumok vezetőire, a fővárosi, kerületi, megyei, városi és községi tanácsok vezetőire, továbbá az állami vállalatok és intézmények vezetőire.

(8) A (7) bekezdés alkalmazásában vezetőnek minősülnek különösen a szervezetek első titkárai, politikai bizottság tagjai, központi bizottság tagjai, osztályvezetői, budapesti, kerületi, megyei, városi és községi pártbizottságok tagjai, üzemi és intézményi pártbizottsági tagok.

24. §

A Bizottság a munkájának eredményeiről kiadott jelentéseket, és egyéb, a kommunista hatalom irányítóinak tevékenységéről szóló összefoglalókat a nyilvánosság számára közzéteszi.

25. §

A Bizottság 20. § (1) bekezdés *d*) pontjában meghatározott feladata érdekében:

- a*) a felnövekvő generációk számára oktatási anyagokat készít,
- b*) konferenciákat, megemlékezéseket szervez,
- c*) emlékhelyek kialakítását kezdeményezi és egyéb informatív kiadványokat készít.

III. Fejezet

A Nemzet Emlékezet Bizottsága Hivatalának személyi állománya és szervezete

26. §

(1) A Bizottság munkaszervezeteként működő Hivatal központi költségvetési szerv, az Bizottság költségvetési fejezetén belül önálló cím. A Hivatal jogi személy.

(2) A Hivatal ellátja a Bizottság szervezeti működtetési, ügyviteli és döntés-előkészítési feladatait.

(3) A Hivatalt a főigazgató vezeti.

(4) A főigazgató a Bizottság elnöke irányításával végzi munkáját.

(5) A főigazgatót a Bizottság elnöke nevezi ki és menti fel. A főigazgató e törvényben és a Bizottság ügyrendjében meghatározottak szerint közreműködik a Bizottság munkájában. A főigazgató az e törvényben foglalt kivételekkel gyakorolja a fejezetet irányító szerv hatásköreit a Bizottság költségvetési fejezetébe sorolt fejezeti kezelésű előirányzatok tekintetében.

27. §

(1) A Hivatal közszolgálati jogviszonyban álló főigazgatóból, egyéb vezetői munkakört betöltő, valamint nem vezetői munkakört betöltő szakirányú felsőfokú végzettséggel rendelkező köztisztviselőkből, egyéb legalább középiskolai végzettségű köztisztviselőkből, közszolgálati ügykezelőkből és a munka törvénykönyvéről szóló törvény hatálya alá tartozó munkavállalókból áll.

(2) Az e törvényben nem szabályozott kérdésekben a Hivatal köztisztviselőinek és közszolgálati ügykezelőinek jogviszonyára a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény rendelkezéseit, a munkavállalók jogviszonyára a munka törvénykönyvéről szóló törvény rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

(3) A Bizottság elnöke a Hivatal köztisztviselői tekintetében a közszolgálati jogviszony létesítését a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvényben foglaltakon túlmenően meghatározott iskolai végzettséghez, képezéshez, illetve gyakorlati időhöz kötheti.

28. §

A Hivatal főigazgatója a Hivatal köztisztviselőjét vezetői munkakörbe, ezen belül főosztályvezetőnek, főosztályvezető-helyettesnek, osztályvezetőnek kinevezheti.

29. §

(1) A Hivatalnál foglalkoztatott köztisztviselő, közszolgálati ügykezelő, valamint munkavállaló összeférhetetlenségére a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény szabályai az irányadóak a (2) és (3) bekezdésben foglalt kiegészítéssel.

(2) A Hivatalnál foglalkoztatott köztisztviselő, közszolgálati ügykezelő, valamint munkavállaló nem lehet az,

a) aki az 1990. február 14-e előtti időszakban titkosszolgálati tevékenységet folytatott,

b) aki 1990. május 2-a előtt

ba) állami vezető tisztség betöltője,

bb) a Magyar Kommunista Párt tagja vagy foglalkoztatottja,

bc) a Magyar Dolgozók Pártja tagja vagy foglalkoztatottja,

bd) a Dolgozó Ifjúság Szövetsége tagja vagy foglalkoztatottja,

be) a Munkásórség tagja vagy foglalkoztatottja,

bf) az Ifjú Gárda tagja vagy foglalkoztatottja,

bg) a Magyar Szocialista Munkáspárt tisztségviselője vagy foglalkoztatottja,

bh) a Magyar Szocialista Munkáspárt olyan tagja, akinek tagsági jogviszonya nem kilépéssel vagy kizárással szűnt meg,

bi) a Kommunista Ifjúsági Szövetség tisztségviselője

volt.

(3) A köztisztviselő vagy munkavállaló a kinevezés elfogadásával, illetve a munkaszerződés aláírásával egyidejűleg nyilvános írásbeli nyilatkozatot tesz a (2) bekezdésben foglalt tevékenység végzéséről illetve tisztség betöltéséről.

(4) A (2) és (3) bekezdésben meghatározott összeférhetetlenségi szabályokat a Bizottság vagy a Hivatal által felkért szakértőre és megbízási jogviszonyban foglalkoztatott más közreműködőre is alkalmazni kell.

30. §

(1) Tudományos kutatómunkában való részvételre a Bizottság külső szakértőt vehet igénybe.

(2) Minden olyan személy vagy szervezet megbízható szakértői feladattal, aki vagy amely megfelelő szakmai felkészültséggel rendelkezik.

(3) A kutató felelősségére, jogaira és kötelezettségeire, továbbá a kutatás, tudományos munka szabályaira vonatkozó rendelkezéseket a szakértőre is alkalmazni kell.

IV. Fejezet

Módosító rendelkezések

4. A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény módosítása

31. §

(1) A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Nbtv.) 69. § (2) bekezdés *b)* pontja helyébe az alábbi rendelkezés lép:

[Az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően a nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezésére a 74. § i) pontjának]

„b) ie), il), im), it) és iv) alpontjában megjelölt személy, valamint az iu) alpontjában megjelölt személyek közül az Országgyűlési Őrség hivatásos állományába tartozó tábornok és tábornoki rendfokozattal rendszeresített beosztásba kinevezett személy esetén az Országgyűlés elnöke,”

(jogosult.)

(2) Az Nbtv. 74. §-a az alábbi iv) alponttal egészül ki:

(E törvény alkalmazásában nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy:)

„iv) a Nemzeti Emlékezet Bizottsága tagjává jelölt személy.”

5. A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény módosítása

32. §

(1) A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Kttv.) 2. §-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„2. § Törvény eltérő rendelkezése hiányában a Köztársasági Elnöki Hivatal, az Országgyűlés Hivatala, az Alkotmánybíróság Hivatala, a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala, az Állami Számvevőszék, a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala, a Gazdasági Versenyhivatal, a Magyar Tudományos Akadémia Titkársága, a Magyar Művészeti Akadémia Titkársága, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára, az Egyenlő Bánásmód Hatóság, a Közbeszerzési Hatóság, a Nemzeti Választási Iroda, az Országgyűlési Őrség és a Nemzeti Emlékezet Bizottságának Hivatala köztisztviselőjének és közszolgálati ügykezelőjének közszolgálati jogviszonyára is e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.”

(2) A Kttv. 234. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Törvény eltérő rendelkezése hiányában a Gazdasági Versenyhivatalnál, a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságnál, a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalnál, a Magyar Tudományos Akadémia Titkárságánál, a Magyar Művészeti Akadémia Titkárságánál, a Közbeszerzési Hatóságnál, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltáránál és a Nemzeti Emlékezet Bizottságának Hivatalánál az illetménykiegészítés mértéke a felsőfokú iskolai végzettségű köztisztviselő esetében az alapilletményének 50%-a, középiskolai végzettségű köztisztviselő esetében az alapilletményének 15%-a.”

(3) A Kttv. 236. §-a következő (8) bekezdéssel egészül ki:

„(8) A Nemzeti Emlékezet Bizottságának Hivatala főigazgatója főosztályvezetői illetményre jogosult azzal, hogy alapilletménye az illetményalap 9,5-szerese, a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvényben meghatározott juttatásán felül egyéb juttatásait a Nemzeti Emlékezet Bizottságának elnöke szabályzatban állapítja meg.”

6. Az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény módosítása

33. §

Az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény (a továbbiakban: Ásztl. törvény) 3. § (1)–(2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A megfigyelt és a harmadik személy a rá vonatkozó adatokat megismerheti. Megismerheti továbbá

a) a személyes érintkezéseit rögzítő vagy leíró adatokat,

b) azokat az iratokat, amelyeknek a személyes adatokkal együtt történő megismerését az irat keletkezésekor hatályos jogszabály lehetővé tette,

c) a róla szóló anyagban lévő és e törvény alapján bárki által megismerhető adatokat.

(2) A megfigyelt személy megismerheti a róla jelentő, illetve vele foglalkozó hivatásos alkalmazott, hálózati személy és operatív kapcsolat természetes személyazonosító adatait.”

(2) Az Ásztl. törvény 3. §-a a következő (4)–(5) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A megfigyelt nyilvánosságra hozhatja az (1)–(2) bekezdés alapján megismert adatokat, más megfigyelt és harmadik személy személyes adatainak kivételével.

(5) A hivatásos alkalmazott, a hálózati személy és az operatív kapcsolat megismerheti és nyilvánosságra hozhatja a kizárólag vele kapcsolatba hozható személyes adatokat.”

34. §

Az Ásztl. törvény 4. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A tudományos kutató a faji eredetre, a nemzetiségi és etnikai hovatartozásra, a vallásos vagy más világnézeti meggyőződésre, illetve az érintett egészségi állapotára vonatkozó adatokat – a védelmi időn belül – anonimizálva ismerheti meg.

A Levéltár az anonimizálás nélküli megismerést akkor engedélyezi, ha

a) a megfigyelés célja a faji eredettel, a nemzetiségi és etnikai hovatartozással, a vallásos vagy más világnézeti meggyőződéssel összefüggésbe hozható, illetve ha

b) az érintett egészségügyi állapotára vonatkozó adat az állambiztonsági tevékenységet végző szervek működésével összefüggésbe hozható, és

a tudományos kutató igazolja, hogy korábban elkezdett kutatásához ezen adatok megismerése szükséges.”

35. §

(1) Az Ásztl. törvény 5. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Nem kell anonimizálni azokat az adatokat,

a) amelyeket nyilvános vagy a közönség részére nyitva álló rendezvényeken közszereplésekkel kapcsolatban rögzítettek,

b) amelyeket már jogszerűen nyilvánosságra hoztak,

c) amelyek a hivatásos alkalmazott, a közszereplő operatív kapcsolat és a közszereplő hálózati személyek azonosításához szükségesek,

d) amelyek megismeréséhez az érintett írásban hozzájárult.”

(2) Az Ásztl. törvény 5. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Ha a kérelmező közszereplő hálózati személy vagy operatív kapcsolat azonosításához szükséges adatokat kíván megismerni, a Levéltár az érintett közszereplőt nyilatkozat tételére hívja fel a tekintetben, hogy közszereplő minőségét elismeri-e. Amennyiben a felhívás

kézhezvételétől számított tizenöt napon belül az érintett olyan nyilatkozatot tesz, amely szerint közszereplői minőségét nem ismeri el, a Levéltár az adat megismerésére irányuló kérelmet elutasítja; ellenkező esetben a megismerési kérelemnek eleget tesz. A közszereplő nyilatkozatával szemben jogorvoslatnak van helye, amelynek során a kérelmező indítványára a bíróság az érintett közszereplői minőségéről állást foglal. Az ügyben a Fővárosi Törvényszék e feladatra kijelölt bírója jár el. Ha a bíróság az érintettet közszereplőnek minősíti, a Levéltár a megismerési kérelemnek eleget tesz.”

36. §

Az Ásztl. törvény a következő 6/A. §-sal egészül ki:

„6/A. § A hivatásos alkalmazott, a hálózati személy és az operatív kapcsolat halálát követően hozzátartozója megismerheti a kizárólag az elhunyt hivatásos alkalmazottal, a hálózati személlyel és az operatív kapcsolattal kapcsolatba hozható személyes adatokat.”

37. §

Az Ásztl. törvény 7. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az érintettek törvényes jogainak érvényesítésével kapcsolatos bírósági és hatósági eljárások esetén a bíróságok és az eljáró hatóságok számára az (1) bekezdésben foglalt előzetes jóváhagyásra nincs szükség.”

38. §

Az Ásztl. törvény 11. §-a a következő (10)–(11) bekezdéssel egészül ki:

„(10) A más közlevéltárban vagy nyilvános magánlevéltárban, vagy állami szervnél őrzött olyan iratot, amely szerves részét képezi a Levéltár illetékességi körébe tartozó iratoknak – ha szükséges, másolat elkészítését követően –, a Levéltárnak át kell adni. Amennyiben az irat más dokumentumoktól fizikailag nem választható szét, másolati példányt kell kiadni.

(11) A Levéltár megőrzésébe került olyan iratot, amely más szerv már közlevéltárban vagy nyilvános magánlevéltárban őrzött irattári anyagának szerves részét képezi, és nem tartozik a Levéltár illetékességébe tartozó iratok körébe, a Levéltár – a szükséges másolatok elkészítését követően – az iratokat őrző levéltárnak adja át. Amennyiben az irat más dokumentumtól fizikailag nem választható szét, másolati példányt kell kiadni.”

39. §

Hatályát veszti az Ásztl. törvény 2. § (2) bekezdésének *e*) pontja.

V. Fejezet

Záró rendelkezések

40. §

Ez a törvény 2014. január 1-jén lép hatályba.

41. §

A 31. § az Alaptörvény *46. cikk* (6) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.

INDOKOLÁS

Általános indokolás

Az Alaptörvény *U) cikk* (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően létrejön az a törvény, amely a kommunista diktatúrával kapcsolatos emlékezet állami megőrzésével, a kommunista diktatúra hatalmi működésének feltárásával, kutatásával, a kommunista hatalombirtokosok előjogainak lebontásával és a még köztünk élő bűnösök felkutatásával foglalkozó Nemzeti Emlékezet Bizottságának működésére és szervezetére vonatkozik.

A Bizottság létrehozásával az ország komoly eredményt érhet el a XX. századi diktatórikus múltjának feldolgozása felé vezető úton. A törvényjavaslat (a továbbiakban: Javaslat) célja, hogy a kommunizmus alatt történtek kutatásának elősegítése révén újabb lépéseket tegyen a jogállamiság, az alkotmányosság és a magyar demokrácia megszilárdítása érdekében. A zavaros átmenet után valós társadalmi igény mutatkozott, hogy a közéletben alapkövetelménnyé váljon a felelősség, a hitelesség és az elszámoltathatóság.

Az előző elnyomó rendszer hozzáértő kutatása által a Bizottság feltárja és nyilvánosságra hozza a rezsim által elkövetett bűnöket, a működtetők tevékenységét, szerepét. Az új információknak köszönhetően a korszakról alkotott tudáshalmaz a jövőben teljesebbé válik. Össztársadalmi érdek, hogy a jövő generációi objektív képet kapjanak hazájuk történelmével kapcsolatban, továbbá, hogy a kommunista rendszerhez hasonló elnyomó, totális diktatúra soha többé ne jöjjön létre Magyarországon, és a kommunizmus bűnei ne ismétlődhessenek meg.

A múltfeltárás további, ezzel szorosan összefüggő, elengedhetetlen feltétele, hogy – hasonlóan a kelet-közép-európai országokhoz – az áldozatok érzékelhetően kevesebb akadály mellett a lehető legtöbb őket érintő, az egykori állambiztonsági szolgálatok által keletkeztetett adatot ismerhessék meg, és emellett biztosított legyen a széleskörű kutathatóság is. A Javaslat az előző rendszer titkosszolgálatával összefüggő anyagok feltárását illetően nyit új fejezetet, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárára (a továbbiakban: Levéltár) vonatkozó törvényi szabályozás módosításával.

A rendszerváltás óta nem sikerült a titkosszolgálati rendszer által meghurcoltak számára tisztességes lehetőséget biztosítani az őket érintő adatok megismerését illetően. Ezen kívül a szabályozás az állambiztonsági szolgálatokat működtetők számára lehetőséget adott arra, hogy a kommunista diktatúra fenntartása érdekében kifejtett tevékenységük a demokrácia és a jogállamiság korszakában is rejtve maradjon. A módosítás kiszélesíti a feltárási lehetőségeket mind a kutatók, mind a megfigyeltek szempontjából.

Részletes indokolás

Az 1. §-hoz

A Javaslat összefoglalja a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (a továbbiakban: a Bizottság) jogállásának lényeges elemeit. Kimondja, hogy a Bizottság a kommunista diktatúra emlékezetének megőrzésével, valamint a diktatúra hatalmi működésének feltárásával foglalkozik. A Javaslat deklarálja, hogy a Bizottság tevékenysége során minden más

szervezettől független. A jogállásra vonatkozó szabályok között jelenik meg a Bizottság javaslattevő, megállapító és jelentéstevő funkciója, amelyek keretében a kommunista múlt bűneit tárja fel.

A Bizottság nem hatóság, a múlt-feltáró tevékenységének eredményei alapján nem rendelkezik közvetlen szankcionálási lehetőséggel, csupán kezdeményezheti a jogkövetkezmények érvényesítésére vonatkozó eljárást az erre jogosult szervnél. A Javaslat egyértelműsíti, hogy a Bizottság Alaptörvény szerinti megállapításai, következtetései bíróság vagy más hatóság előtt önálló jogorvoslattal nem támadhatóak meg.

A 2–3. §-hoz

A Bizottság a költségvetésben önálló költségvetési fejezet. A Javaslat a függetlenségét biztosító garanciális szabályról is rendelkezik, amikor kimondja, hogy a Bizottság részére jóváhagyott éves költségvetés nem lehet kevesebb az előző évinél, valamint azt is, hogy a Bizottság részére törvény új feladatot csak úgy állapíthat meg, ha a feladatellátáshoz szükséges pénzügyi fedezetet egyidejűleg biztosítja. A Javaslat a Bizottság székhelyeként Budapestet nevesíti.

A 4–10. §-hoz

A Javaslat rögzíti a Bizottság tagjainak számát, és kimondja azok függetlenségét, valamint meghatározza a bizottsági tagság keletkezésének részletes feltételeit, megbízatásuk időtartamát, továbbá a tagságot kizáró okokat, jelölésük folyamatát. A Javaslat rögzíti, hogy a Bizottság öt tagja közül elnökét és két további tagját az Országgyűlés választja, további egy tagját a Magyar Tudományos Akadémia elnöke és az igazságügyért felelős miniszter bízza meg. A Bizottság tagjai hivatalba lépésük előtt esküt tesznek.

A 11–13. §-hoz

A Bizottság tagjainak függetlenségét célozzák a Javaslat szigorú összeférhetlenségi szabályai. A Bizottság tagjai – szűk körű kivételtől eltekintve – más kereső foglalkozást nem folytathatnak.

A Javaslat az országgyűlési képviselők vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettségével megegyező tartalommal szabályozza a Bizottság tagjainak vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettségét. A Javaslat rendelkezik a vagyonynyilatkozat kezeléséről, nyilvánosságáról, a vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezményeiről, valamint a vagyonynyilatkozattal kapcsolatos eljárás részletes szabályairól.

A 14–17. §-hoz

A Javaslat rögzíti a Bizottság tagjainak díjazását, mely alapján a Bizottság elnöke államtitkári, a Bizottság tagja a helyettes államtitkárt megillető díjazásra és juttatásokra jogosult. A Javaslat rendelkezik a Bizottság tagjainak mentességi jogára vonatkozó szabályokról, és a tagság megszűnésének okairól.

A 18–19. §-hoz

A Javaslat meghatározza a Bizottság elnökének feladatait, szabályozza továbbá az elnökhelyettesi megbízatást.

Az elnökhelyettes az elnök helyettesítésére rendelkezik hatáskörrel, a további esetleges belső feladat-megosztási részletkérdéseket az ügyrend, vagy az SZMSZ tárgyalja. Az elnökhelyettes megbízatására vonatkozó azon szabályozás, miszerint az új elnök hivatalba lépéséig gyakorolja hatáskörét, biztosítani tudja a folyamatos és jogszerű működést.

A 20–25. §-hoz

A Javaslat a Bizottság tevékenységének meghatározásakor részletesen felsorolja azokat a tevékenységeket, amelyeket a kommunista múlt feltárásának összefüggésével kapcsolatban végez, valamint rögzíti évenkénti beszámolási kötelezettségét az Országgyűlésnek. Kimondja, hogy a Bizottság az elnöke javaslatára saját maga dönt ügyrendjéről, valamint határozza meg a Bizottság és tagjai által vezetett munkacsoportok összetételét és a Hivatal éves kutatási munkatervét.

A Javaslat a kommunista múlt feltárásához megfelelő eszközöket biztosít a Bizottság és a Hivatal kutatói számára: a kommunista diktatúra a kommunista diktatúra kiépülése és működése idején, 1944. december 21. és 1990. május 2. között keletkezett és állami intézményeknél, valamint egyéb szervezeteknél őrzött dokumentumokba, irat-, képi- és hanganyagokba korlátlanul betekintési, másolatkészítési és készítettési jogokat biztosít. A Bizottság tagjai a vizsgált korszak minősített adatait személyi biztonsági tanúsítvány, titoktartási nyilatkozat és felhasználói engedély nélkül megismerhetik. A Bizottság elnöke indokolt javaslatot tehet a minősített adat minősítésének felülvizsgálatára.

A Bizottság tevékenységei közül külön nevesítésre kerülnek a kommunista hatalom birtokosai tevékenységének, szerepének és személyes adatainak közzététele érdekében folytatott vizsgálendő különböző kommunista pártállami ifjúsági, politikai szervezetek elnevezései, illetve meghatározásra kerül a vizsgálható személyi kör is. A Bizottság továbbá oktatási anyagokat készít, konferenciákat, megemlékezéseket szervez és közreműködik emlékhelyek létrehozatalában.

A 26. §-hoz

A Javaslat meghatározza a Bizottság Hivatalának szervezeti felépítését, és feladatait. A Hivatal élén főigazgató áll, aki a Bizottság elnökének irányításával végzi munkáját, valamint közreműködik a Bizottság munkájában.

A 27. §-hoz

A Javaslat a Bizottság Hivatalának szervezetére és személyi állományára vonatkozó alapvető szabályokat rögzíti. Rendelkezik arról, hogy a Hivatal köztisztviselőinek, valamint az e körbe nem sorolható alkalmazottak jogviszonyára a Javaslaton kívül mely törvények rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

A 28. §-hoz

A Hivatal köztisztviselőinek vezető beosztásba való kinevezése a Hivatal főigazgatójának hatáskörébe tartozik.

A 29. §-hoz

A Javaslat a Hivatal köztisztviselői és munkavállalói tekintetében a közszolgálati tisztviselői törvényen kívül további, a munkakör betöltését kizáró szabályokat rögzít. Taxatívén felsorolja

azon múltbéli, a pártállami tevékenységgel összefüggő összeférhetlenségi okokat, melyek kizárják az adott személy köztisztviselővé való kinevezését vagy munkavállalóként való foglalkoztatását a Hivatalban.

A 30. §-hoz

A Bizottság az 1944. december 21. és 1990. május 2. közötti időszak átfogó elemzése és a kommunista diktatúra működésének feltárása érdekében külső szakértők közreműködését is igénybe veheti. A Hivatal alkalmazottaira vonatkozó felelősségre, jogokra és kötelezettségekre, valamint az ellenőrzés szabályaira vonatkozó rendelkezéseket a Bizottság megbízásából eljáró külső szakértőre is megfelelően alkalmazni kell.

A 31. §-hoz

A nemzetbiztonságról szóló sarkalatos törvény módosítása a Bizottság tagjainak nemzetbiztonsági ellenőrzését teszi lehetővé.

A 32. §-hoz

A közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény módosítása rendezi a Bizottság Hivatala köztisztviselőjének és közszolgálati ügykezelőjének jogviszonyát, valamint főigazgatójának és főigazgató-helyettesének bérezését.

A 33. §-hoz

Az eddigi szabályozás érdemben szűkítette a megfigyelt és a harmadik személy irat-betekintési jogát azáltal, hogy a „rá vonatkozó adat” megismerése helyett csak a „kizárólag vele kapcsolatba hozható adat”, valamint a „személyes érintkezéseit rögzítő adatok megismerése” helyett csupán a „megfigyelt és a harmadik személy között történt személyes érintkezések” adatainak megismerését tette lehetővé.

Az Ásztl. tv. 3. § (2) bekezdésének eddigi megfogalmazása értelmezési problémákat vetett fel. Egyértelművé kellett tenni, hogy a megfigyeltnek joga van arra, hogy az életét befolyásoló, az állambiztonsági szerveknek tevékenykedő személyek kilétét megtudhassa. Erre a legalkalmasabb az adott személy természetes személyazonosító adatainak (név, nem, születési hely és idő, édesanyja neve) megismerése.

Egyúttal a hivatásos alkalmazott, a hálózati személy és az operatív kapcsolat a kizárólag vele kapcsolatba hozható személyes adatokat ismerheti meg. Ezáltal a titkosszolgálatokat működtetők körének mozgásteret csökken, míg az áldozatoké nő a múltfeltárás terén.

A 34. §-hoz

A módosítás elősegíti a múltfeltárást és a kommunista bűnök szélesebb körű megismerését azzal, hogy a tudományos kutató a törvény 1. § (1) bekezdése szerinti, az érintett egészségi állapotára, melyek az állambiztonsági tevékenységet végző magyar állami szervek tevékenységével összefüggésben keletkeztek, az azokra vonatkozó adatokat – a védelmi időn belül – is megismerheti. Ezáltal kutathatóvá válnak azok az egészségi állapotra vonatkozó adatok, melyek az állambiztonsági szolgálatok működési körén belül következtek be (pl. vallatás, fogdai körülmények).

A 35. §-hoz

A módosítással megszűnik a közszereplő és a nem közszereplő hivatásos alkalmazottak közötti különbségtétel. A további esetekben átalakulnak az Ásztl.-ben őrzött adatok megismerésével összefüggésben a közszereplői minőség megállapításával kapcsolatos, bírósági nemperes eljárás szabályai. Az eddigi szabályozástól eltérően a kérelmező nem a Levéltár elutasító döntésével, hanem a volt hálózati személy vagy operatív kapcsolat közszereplői minőségét megtagadó nyilatkozatával szemben élhet jogorvoslattal.

A 36. §-hoz

Lehetővé válik a múlt hiteles megismerése a hivatásos alkalmazott, a hálózati személy és az operatív kapcsolat hozzátartozója számára, hogy megismerje hozzátartozójának a titkosszolgálati rendszer működtetésében vállalt szerepét.

A módosítás következtében nem kell anonimizálni a különböző okokból kifolyólag már nyilvános, valamint az érintett által írásban megismerhetővé tett adatokat. A rendelkezés vonatkozik a titkosszolgálati rendszert működtető alkalmazottak – ezen belül a közszereplők – azonosításához szükséges adatokra is.

A 37. §-hoz

A módosítás elősegíti az érintettek törvényes jogainak gyorsabb érvényesítését, valamint csökkenti az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottságának ügyterhét.

A 38. §-hoz

Az Ásztl. tv. a módosításig nem tartalmazott olyan szabályt, amely arra kötelezte volna a más levéltárakat, illetve állami szerveket, hogy az őrizetükben lévő, a Levéltár illetékességi körébe tartozó iratokat átadják a Levéltárnak. A rendelkezés célja, hogy a Levéltár őrizze ezen iratokat, mivel az képes személyre szabottan megkeresni és kiadni az információs kárpótlásra jogosultaknak a róluk szóló iratok másolatait.

A Levéltár egyúttal átadja más levéltárak számára a más szerv már közlevéltárban vagy nyilvános magánlevéltárban őrzött irattári anyagának szerves részét képező iratokat.

A 39. §-hoz

A módosítás célja az iratnyilvánosság kiszélesítése, ezzel a szándékkal ellenkező és ésszerűtlen a 2. § (2) bekezdésének *e*) pontjában hivatkozott adatok államtitokká minősítése az adott személy lemondása vagy felmentésének kezdeményezése okán.

A 40–41. §-hoz

A hatályba léptető rendelkezést és az ún. sarkalatosági záradékot tartalmazzák.